

TABULA XII. DE NECESSARIO.

Cum ex *causarum* habitudine maximam ex parte iudicandum sit, an aliquid sit necessarium vel contingens, ideo post doctrinam de quatuor *causarum* generibus agendum de *Necessario* & *Contingenti*. (a.) *Necessarium* in genere est, quod aliter se habere nequit. Et est

1. vel **COMPLEXUM**, ut integra propositio, quatenus ita est vera, ut falsa esse nequeat; sive ut rectius dicam, id, quod tali propositione significatur, ut quantitatem esse divisibilem, DEum esse increatum.
INCOMPLEXUM, quale est ens, (β.) quod ita est, ut non possit non esse, ut DEus. Quod tamen, penitius si rem inspicias, etiam ad *necessarium complexum* recidere videtur. Dicitur enim DEus *Ens necessarium* per hoc, quod *necessarium est*, DEum esse sive existere. Sed hoc, DEum esse sive existere, æquè in complexis est, ac si aliud quidvis de DEO enuncies.

2. vel **SIMPLICITER**, quod per nullam omninò causam non esse sive aliter se habere potest: ut, hominem esse animam rationali præditum, DEum non mentiri, itemque DEum esse sive existere. (γ)

SECUNDUM QUID, quod per causas naturales aliter se habere nequit; cum autem à DEO dependeat, per illius saltem potentiam non esse vel mutari potest. Ut, ignem urere ad motas stipulas; hominem nasci non nisi ex congressu maris & foeminae; solem perpetuò & indefatigato cursu cum reliquis sideribus moveri. Nihil enim horum per naturam sive per causas naturales aliter se habere potest. Possè autem per absolutam DEI potentiam singula mutari, exempla sacris literis prodita testantur.

NECESSARIUM A SEIPSO, quod nullam necessitatis suæ habet causam, ut primum & universalissimum principium: *Impossibile est idem simul esse & non esse*: & ex incomplexis DEUS, (δ.) nisi ad complexum quoque reduces, quod est, DEUM esse sive existere.

3. Aliud est vel **MATERIAM**; sicut laterna necessariò transmittit lumen, quia ex vitrò vel cornu constat, quod corpus *diaphanè* est; & animalia necessum est corruptioni obnoxia esse, quoniam ex elementis composita sunt. (ε.)

FORMAM sibi inhaerentem; ut homo necessariò est rationis particeps, quia forma ipsius est anima rationalis.

NECESSARIUM per causam, est, quod causam suæ necessitatis habet: eamque vel

internam

externam

κατὰ φύσιν καὶ τὴν ὁρμὴν, secundum naturam (sive inclinationem) & appetitum subiecti aut patientis. Sicut lapis refectio fune, quò sublimis in aère pendeat, necessariò ex naturali ad quietem in terrâ occupandam inclinatione decidit. Latius hæc necessitatis ratio extenditur, si quædam necessariò fieri dicas, non repugnante subiecto, sive inclinationi ipsius respondeant, sive minus. Quomodo sole ad nostrum hæmisphærium redeunte, necessum est aërem illuminari & dilescere. Neque enim aëri repugnat illuminatio, licet non ita secundum inclinationem ipsa conveniat, sicuti lapidi quies in terrâ.

βίαια ἢ ἐναντὶ τὴν ὁρμὴν, violenta, quæ est præter aut contra subiecti appetitum. Sicut autem appetitus in rebus inanimatis, aut cognoscendi vi destitutus est naturalis inclinatio, in aliis secundum præviam cognitionem elicitur, ut in hominibus electio, in bestiis spontanea quælibet appetitio: ita etiam *necessarium per vim aut violentiam* dicitur, tum quod fit *contra inclinationem subiecti naturalem*, ut si lapis projectus sursum feratur; tum, quod fit *contra appetitum elicitum*, diciturque *coactio*, ut si canis esuriens verberibus ab offâ propositâ arceatur, aut homo sceleratus vi in carcerem rapiatur.

efficiens, quod scilicet postâ causâ tali efficiente non potest non fieri (ζ.) ubi necessitas alia est

A

B

G 2

finalem,